

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ ПЕРНИК ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Текуща демографска ситуация в областта през 2020 година:

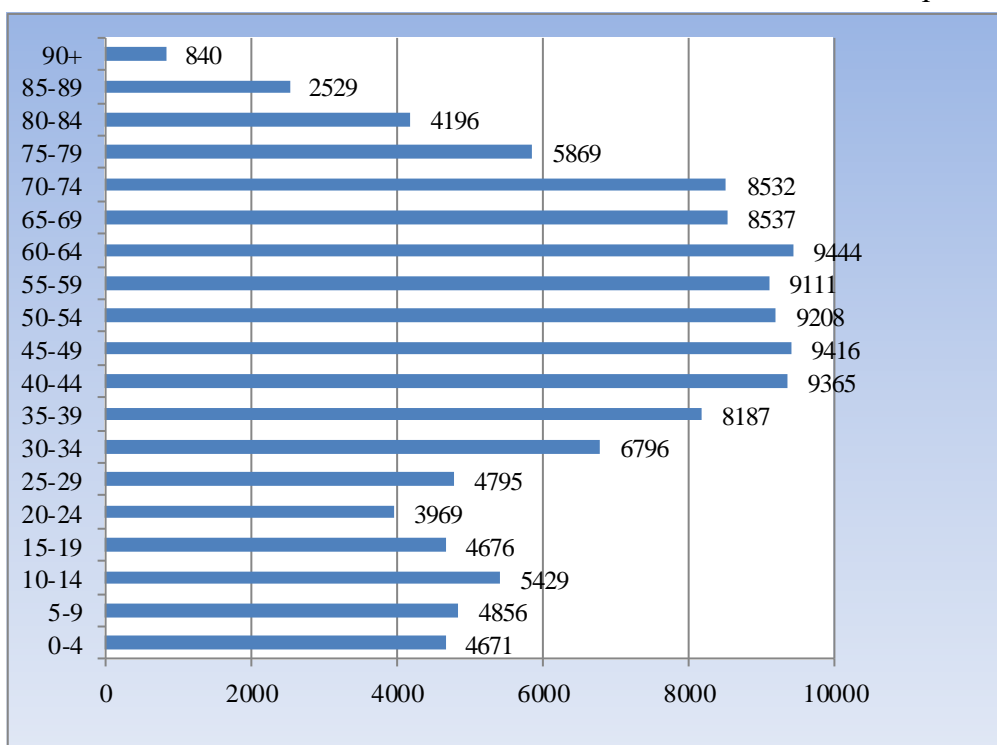
- Населението на областта се увеличава.
- Намалява абсолютният брой на живородените и коефициентът на обща раждаемост.
- Увеличава се броят на умрелите лица и коефициентът на обща смъртност.
- Намалява детската смъртност.
- Намалява броят на сключените граждански бракове.
- Увеличава се броят на разводите.

Брой и структури на населението

Към 31 декември 2020 г. населението на област Перник е 120 426 души, което е 1.7% от цялото население на страната. В сравнение с 2019 г. населението на областта се увеличава с 1 236 души, или с 1.0%.

Мъжете са 58 550 (48.6%), а жените - 61 876 (51.4%), или на 1 000 мъже се падат 1 057 жени. Броят на мъжете преобладава във възрастите до 51 години. С нарастване на възрастта се увеличава броят и относителният дял на жените от общото население на областта.

Фиг. 1. Население в област Перник по групи възрасти към 31.12.2020 година
Брой

В края на 2020 г. лицата на 65 и повече навършени години са 30 503, или 25.3% от населението на областта, при 21.8% общо за страната. За сравнение, през 2019 г. дялът на населението в тази възрастова група е бил 25.4%.

Относителният дял на жените на възраст над 65 години е 29.5%, а на мъжете - 20.9%. Тази разлика се дължи на по-високата смъртност сред мъжете и като следствие от нея - на по-ниската средна продължителност на живота при тях.

В края на 2020 г. в областта има седем души на възраст над 100 години.

Към 31.12.2020 г. децата до 15 години са 14 956, или 12.4% от общия брой на населението, при 14.4% общо за страната. Спрямо 2019 г. този дял намалява с 0.1 процентни пункта.

Към 31.12.2020 г. **общият коефициент на възрастова зависимост¹ в област Перник е 60.6%**, или на всяко лице в зависимите възрасти (под 15 и над 65 години) се падат по-малко от две лица в активна възраст. За сравнение, през 2019 г. този коефициент е бил 61.0%. Това съотношение е по-благоприятно в градовете - 55.3%, отколкото в селата - 82.6%.

Средната възраст на населението в област Перник от 45.0 години през 2010 г. нараства до 47.2 години в края на 2020 година.

В градовете средната възраст на населението е 45.3 години, а в селата - 54.1 години.

Населението в трудоспособна възраст към 31.12.2020 г. е 69 745 души, или 57.9% от населението на областта, като мъжете са 37 301, а жените - 32 444. През 2020 г. броят на трудоспособното население на областта се увеличава с 1 027 души, или с 1.5% спрямо предходната година.

Към края на 2020 г. над трудоспособна възраст са 34 683 души, или 28.8%, под трудоспособна възраст - 15 998 души, или 13.3% от населението на областта.

През 2020 г. промените в основната възрастова структура на населението на област Перник - **под, във и над трудоспособна възраст** са в резултат както на законодателните промени² при определянето на възрастовите граници за пенсиониране - до навършването на 61 години и 6 месеца за жените и 64 години и 3 месеца за мъжете, така и на необичайно високия положителен механичен прираст.

¹ Коефициентът на възрастова зависимост показва броя на лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години). Изчислява се в проценти.

² Възрастовите граници за разпределение на населението по категориите под, във и над трудоспособна възраст са определени съгласно Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, приета с Постановление № 30 на МС (ДВ, бр. 21/17.03.2000 г.).

1. Население под, във и над трудоспособна възраст в област Перник към 31.12

	2016	2017	2018	2019	2020
Общо за област Перник	123 770	122 421	120 880	119 190	120 426
Население под трудоспособна възраст- брой	15 759	15 798	15 864	15 783	15 998
<i>Относителен дял - %</i>	12.7	12.9	13.1	13.2	13.3
Население в трудоспособна възраст - брой	72 642	71 334	69 927	68 718	69 745
<i>Относителен дял - %</i>	58.7	58.3	57.9	57.7	57.9
Население в над трудоспособна възраст- брой	35 369	35 289	35 089	34 689	34 683
<i>Относителен дял - %</i>	28.6	28.8	29.0	29.1	28.8

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира чрез **коэффициента на демографско заместване**, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15 -19 години) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 64 години). Към 31.12.2020 г. в област Перник 100 лица, излизащи от трудоспособна възраст, се заместват от 50 лица, влизащи в трудоспособна възраст, при средно за страната - 67.

Териториално разпределение на населението

Разпределението на населението по градове и села е както следва: 77.9% в градовете и 22.1% в селата.

Към края на 2020 г. населените места в област Перник са 171, от които 6 са градове и 165 - села.

В 84, или 49.1% от населените места, живеят от 1 до 49 души включително. Две от селата в областта са с население под пет души.

72.8% от населението на областта е концентрирано в община Перник. Населението на областния град Перник към 31.12.2020 г. е 71 504 души.

Село Драгичево в община Перник продължава да бъде най-голямото село в областта с население - 2 102 души.

2. Териториално разпределение на населението в област Перник по общини към 31.12.

	Брой				
	2016	2017	2018	2019	2020
Общо за областта	123 770	122 421	120 880	119 190	120 426
в това число по общини:					
Брезник	6 391	6 292	6 160	5 977	6 083
Земен	2 520	2 432	2 372	2 321	2 403
Ковачевци	1 714	1 658	1 576	1 516	1 496
Перник	90 195	89 432	88 604	87 629	87 683
Радомир	18 939	18 614	18 253	17 897	18 887
Трън	4 011	3 993	3 915	3 850	3 874

Основните фактори, които влияят върху измененията в броя и структурите на населението са демографските процеси - раждаемост, смъртност и миграция.

Раждаемост

През 2020 г. в областта са регистрирани 805 родени деца, като от тях **803 (99.8%) са живородени**. В сравнение с предходната година броят на живородените е по-малко с 69 деца.

Коефициентът на обща раждаемост³ през 2020 г. е 6.7‰, а през предходните 2019 и 2018 г. той е бил съответно 7.3 и 7.7‰.

Броят на жените във фертилна възраст (15 - 49 навършени години) в областта, или размерът на родилните контингенти и тяхната плодовитост, оказва съществено влияние върху равнището на раждаемостта и определя характера на възпроизводството на населението. Към 31.12.2020 г. броят на жените във фертилна възраст е 22 310, като спрямо предходната година се увеличава с 203.

Броят на живородените момчета (425) е с 47 по-голям от този на живородените момичета (378).

В градовете и селата живородените са съответно 699 и 104 деца. Коефициентът на раждаемост в градовете е 7.4‰, а в селата - 4.1‰. През 2019 г. тези коефициенти са били съответно 7.9 и 4.8‰.

Област Перник е с раждаемост, по-ниска от средната за страната (8.5‰).

Най-много са живородените деца в община Перник - 617 деца, община Радомир - 106 деца, а най-малко в Земен - 14 и Ковачевци - 3 деца.

³ Брой живородени деца на 1 000 души от средногодишния брой на населението през годината.

Тоталният коефициент на плодовитост⁴ е един от основните показатели, характеризиращи плодовитостта на жените. През 2020 г. в област Перник средният брой живородени деца от една жена е 1.54, а през предходната 2019 г. - 1.68.

През 2020 г. средната възраст на жените при раждане на първо дете в областта се увеличава в сравнение с предходната година с 0.8 г. и достига 27.8 години.

Броят на живородените извънбрачни деца в областта е 506, или 63.0% от всички живородени. В сравнение с 2019 г. извънбрачните раждания се увеличават с 2.6 процентни пункта.

Смъртност

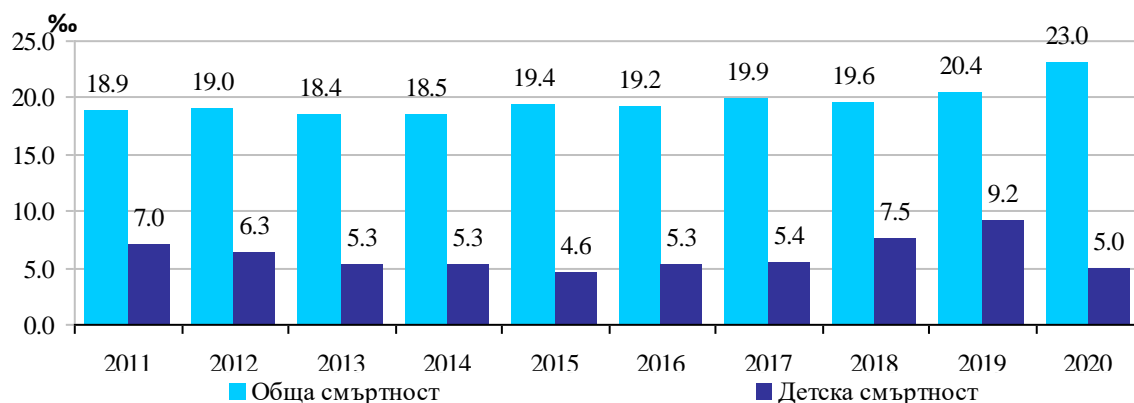
И през 2020 г. нивото на общата смъртност се задържа високо. **Броят на умрелите е 2 755 души.** Спрямо предходната година броят на умрелите нараства с 304. **Коефициентът на обща смъртност⁵ в област Перник е 23.0%,** при 18.0% общо за страната.

Смъртността сред мъжете (26.0%) продължава да бъде по-висока в сравнение със смъртността сред жените (20.2%). През 2020 г. продължават и силно изразените различия в смъртността сред градското и селското население. Коефициентът на смъртност е по-висок в селата (35.7%) отколкото в градовете (19.6%).

Стойността на **показателя за преждевременна смъртност⁶** през 2020 г. се понижава в сравнение с предходната година с 0.4 процентни пункта и достига 20.2%. В стойностите на показателя за преждевременна смъртност има съществени разлики при мъжете и жените. Умрелите жени на възраст под 65 години са 13.3% от всички умрели жени, а стойността на този показател при мъжете е 25.9%.

През 2020 г. в областта са починали 4 деца на възраст до една година, а коефициентът на детска смъртност е 5.0 на 1000 живородени деца, при 5.1% средно за страната. През 2019 г. коефициентът на детска смъртност в областта е бил 9.2%.

Фиг. 2. Коефициенти на обща и детска смъртност

⁴ Среден брой живородени деца, които би родила една жена през целия си фертилен период съобразно повъзрастовата плодовитост през отчетната година.

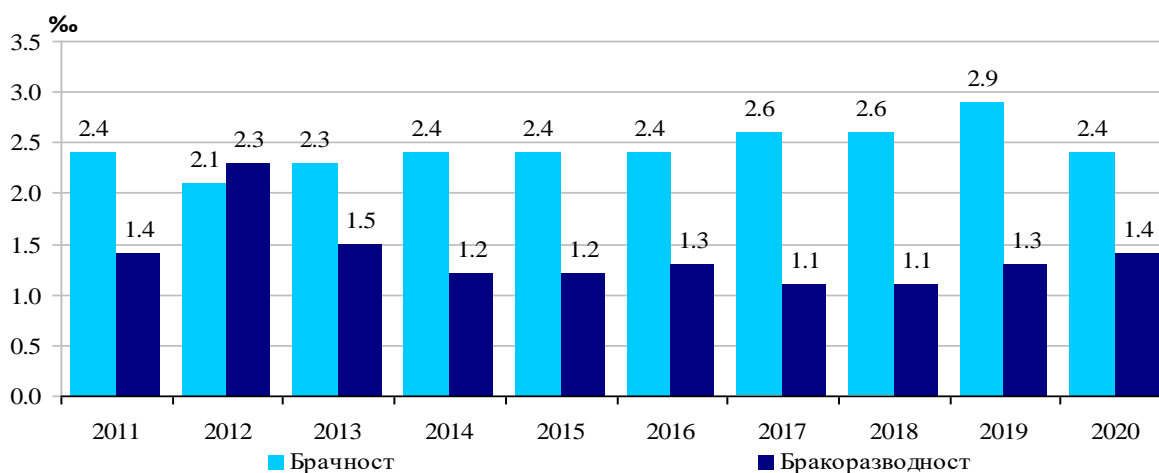
⁵ Брой умрели лица на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

⁶ Относителен дял на умрелите лица под 65-годишна възраст от общия брой на умиращите

Бракове и разводи

През 2020 г. в област Перник са регистрирани **284 юридически брака** - с 69 по-малко от предходната година, а **коэффициентът на брачност⁷** е 2.4%. 82.4% от всички регистрирани бракове (234) са сред населението в градовете.

Фиг. 3. Коэффициенти на брачност и разводи

Най-много бракове са сключени от двойки във възрастовия интервал от 25 до 29 години (23.2% от мъжете и 32.7% от жените) и във възрастовия интервал от 30 до 34 години (26.4% от мъжете и 18.0% от жените). Средната възраст при сключване на първи брак за мъжете е 33.5 години и 29.4 години за жените.

Броят на разводите през 2020 г. (173) е повече със 17 в сравнение с предходната година. От всички прекратени бракове 75.7% се отнасят за населението в градовете. Най-много бракове са разтрогнати между двойки във възрастовия интервал от 40 до 49 години (33.5% от мъжете и 34.1% от жените). Средната възраст при развод за мъжете е 46.8 години и 43.2 години за жените.

Естествен и механичен прираст на населението

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение.

Разликата между живородените и умрелите представлява естественият прираст на населението. След 1990 г. демографското развитие на страната, а няколко години по-рано и на областта се характеризира с отрицателен естествен прираст на населението.

През 2020 г. в резултат на отрицателния естествен прираст населението на областта е намаляло с 1 952 души, или с 373 души повече в сравнение с 2019 година.

⁷ Брой сключени бракове на 1 000 души от населението

Намалението на населението, измерено чрез коефициента на естествения прираст, е минус 16.3%. В сравнение с 2019 г. отрицателната стойност на естествения прираст се увеличава с 3.2 промилни пункта поради по-малкия брой живородени деца и по-високата смъртност през годината.

Най-висок отрицателен прираст е достигнат в община Ковачевци - 51.8%, а най-нисък - в община Перник - 12.2%.

На територията на областта през 2020 г. са се заселили 5 862 души, а са се изселили 2 674 души, което определя положителен механичен прираст от 3 188 души (26.6%).

Броят на заселените е по-голям от броя на изселените във всички общини от областта. Най-висок положителен механичен прираст е регистриран в община Радомир - 1 393 души, а най-нисък - в община Ковачевци - 58 души.

3. Механичен прираст на населението в област Перник по общини за периода 2016 - 2020 година.

	2016	2017	2018	2019	Брой 2020
Общо за областта	-241	174	-90	-111	3 188
в това число по общини:					
Брезник	116	120	67	33	267
Земен	-9	-6	7	21	161
Ковачевци	10	0	-10	4	58
Перник	-354	-7	-93	-167	1 123
Радомир	-52	14	-60	-52	1 393
Трън	48	53	-1	50	186

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Информационна система „Демография“ в Националния статистически институт.

Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умирения, бракове, разводи, миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното деление на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживее на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година.